Kutatók Éjszakája 2019

2019/09/27
2019/09/16

Előadásokkal, tárlatvezetéssel várjuk szeptember 27-én a Kutatók Éjszakája programjain

[1]A Kutatók Éjszakája programsorozatunkban ezúttal hangsúlyosan a magyar előadóművészet különböző kincsei lesznek láthatók az érdeklődők számára. A Színháztörténeti Tárban többek között kiderül, hogy hány nap

szabadsága volt egy színésznek 1842-ben, vagy hány krajcár volt a büntetése, ha nem tudta a szerepét. Mindemellett láthatóak lesznek Lengyel Menyhért Csodálatos mandarinjához és Balázs Béla Czinka Panna balladájához kapcsolódó dokumentumok, a Kézirattárban pedig Ady kéziratos Önéletrajzát tekinthetik meg a programjainkon résztvevők.

Részletes program:

2019. szeptember 27. péntek, 17.00–21.00

1947
SZÍNHÁZ
HOVÁ?
FÉNYSZÓRÓ
ROMEO JULIA
PM

[2]A Színháztörténeti Tár programjai

17.05–17.25 Vezetés a Vörös Csillagok. A Rákosi-korszak szórakoztatóipara és a szocialista revük című kamarakiállításban Tárlatvezetést tart: Sirató Ildikó

18.00–18.20 Rajnai Edit: Laborfalvi Róza szabadságra ment...

Hány nap szabadsága volt a színésznek 1842-ben? Mit csináltak a Nemzeti Színházban a házi statiszták? Ki a hibás, ha előadás alatt leszakad az állványzat a színpadi hadsereg alatt? Hány krajcár volt a büntetés, ha a színész nem tudta a szerepét? És ha a jelenet vége előtt kiment a színpadról? A színházi törvényszékek a színtársulatok fegyelmi bizottságai voltak. A Kutatók Éjszakáján az Országos Széchényi Könyvtár Színháztörténeti Tárában a Nemzeti Színház törvényszékének 1841 és 1843 közötti jegyzőkönyvei láthatók.

Kezdete ½8 órakor.

NEMZETI SZINHÁZ

(A Népszinház épületében.)

Bérlet 23. szám. **Budapesten, pénteken, 1910 február 4-én:** Premiére helyárak.

Először:

A nagyasszony

Szinmű 4 felvonásban, 6 képben. Irta: **Szomory Dezső.** — Személyek:

Mária Terézia	—	Jászai M.	Colloredo gróf	—	Kürthy	Chotek Rudolfka (6 éves)		Német
Lotharingiai Ferenc császár		Pethes	Losi gróf	—	Nádai	Izaura	—	Váradi B. a. n.
József főherceg	—	Ódry	Meytens, udvari festő	—	Kovács	Colombine	—	Nagy M. a. n.
Mária Karolina	—	Rajna A. a. n.	Hohenthal gróf	—	Bartos	Arlequin	—	Kertész a. n.
Amália	—	Abday G.	Storch báró	—	Hajdu	A francia követ	—	Paulay
Mária Antonia (mint 9 éves / mint 15 éves)	gyermekeik	Kiss A.	Gróf Esterházy Ferenc főkancellár	—	Mihályfi	Egy kamarás	—	Nagy G. a. n.
Ferdinánd, modenai nagyherceg	—	Várady A.	Barkóczy primás	—	Molnár	Egy lakáj	—	Nagy A. a. n.
Miksa főherceg	—	Börzsei S.	Gróf Batthyány Lajos nádor		Gyenes	Egy arcier testőr		Nárcisz
Jozefa, bajor hercegnő, József neje	—	Parányi	Gróf Hatzfeld	—	Rajnai	Medve	—	Sugár a. n.
Auersperg Wilhelmine hercegnő	—	V. Molnár R.	Binder, előadó	—	Faludi	Egy apród	—	Gyöngyösi a. n.
Hohenthal Henriette grófnő	—	Cs. Alszeghy I.	Gróf Daun Lipót	—	Horváth Z.	1 domino	—	Tompa J. a. n.
Gróf Castelnau Florence	—	Vizvári M.	Gróf Nádasdy	—	Abonyi	2 domino	—	Járai E. a. n.
Fuchs grófnő	—	P. Márkus E.	Gróf Hadik András	—	Pálffy	1 udvarhölgy	—	Keczeri I.
Nymphenburg grófnő	—	Demjén M.	Van Svieten	—	Szőke	2 udvarhölgy	—	Kelemen M.
Blumegen grófnő	—	Meszlényi A.	Kampmiller páter	—	Somlai	3 udvarhölgy	—	Tasnádi S. a. n.
Kaunitz Vencel herceg	—	György I.	Bessenyei György	—	Balassa	4 udvarhölgy	—	Király B. a. n.
Khevenhüller gróf	—	Gál	Haydn	—	Latabár	5 udvarhölgy	—	Rónai A. a. n.
Lieblich Mari	—	Bónis	Mozart (8 éves)	—	Deák	6 udvarhölgy	—	Kollár a. n.
Trautson herceg	—	Paulay E.	Sonnenfels	—	Horváth J.	1 úr	—	Lóránt a. n.
		Mészáros A.	A legifj. gróf Esterházy	—	László a. n.	2 úr	—	Hajdu a. n.
			Ifj. gróf Dessewffy	—	Tompa B. a. n.	3 úr	—	Vajda a. n.
			Zinzanelli táncmester	—	Gabányi I.	4 úr	—	Radványi
			Duzl dobos	—	Mészáros L.	Tiszt	—	Horváth J. a. n.

Testőrök, tisztek, kamarások, apródok, udvarhölgyek és urak, zászlósok, gárdisták, katonák, dominok, álarcosok, gitárosok, francia színésznők, olasz zenészek, hajduk, lakájok stb. — Történik az első felvonás Schönbrunnban, a kastély egyik termében; a második a cseklészi parkban és a pozsonyi várban; a harmadik a schönbrunni kastélyban és a parkban; a negyedik a bécsi Burg egyik termében. Idő: 1764—1770

Az I. és a III. kép után 10–10 perc szünet.

Az előadás kezdete ½8 órakor, vége 11-kor.

MŰSOR:

Szombaton, febr.	5-én:	Bérlet 24. sz.	A nagyasszony (Másodszor)	Kezd. ½8 ó.
Vasárnap, „	6-án:	13. Bérletszünet.	A nagyasszony (Harmadszor)	Kezd. ½8 ó.
	délután:		*A kaméliás hölgy*	Kezd. ½3 ó.
Hétfőn, „	7-én:	Bérlet 25. sz.	A nagyasszony	Kezd. ½8 ó.
Kedden, „	8-án:	Bérlet 26. sz.	A botrány	Kezd. ½8 ó.

A VÁRSZINHÁZBAN:

Február 3-án, kedden:

Sári biró.

Évadbérlet 35., Havibérlet 8.

Délutáni előadás:

Vasárnap, február hó 6-án, délután ½3 órakor:

A KAMÉLIÁS HÖLGY

Dráma 5 felvonásban. Irta: **Dumas Sándor.** Fordította: **Szemere Attila.**

HELYÁRAK:

A helyek megjelölése	Rendes napi	Rendes előv.	Bemutató előadások napi	Bemutató előadások előv.	Mérsékelt helyárú előadások Este napi	Mérsékelt helyárú előadások Este előv.	Mérsékelt helyárú előadások Délután napi	Mérsékelt helyárú előadások Délután előv.
	HELYÁRAK							
	K f.	K f.	K f.	K f.	K f.	K f.	K f.	K f.
Földszinti páholy	24 —	26 —	28 —	30 —	16 —	16 40	16 —	16 40
I. emeleti páholy	20 —	22 —	23 —	25 —	14 —	14 40	14 —	14 40
II. emeleti páholy	15 —	17 —	17 —	19 —	10 —	10 40	10 —	10 40
Zsöllyeszék I—V. s.	7 —	8 —	8 —	9 —	4 50	4 80	4 —	4 30
Támlásszék I—V. s.	6 —	7 —	7 —	8 —	4 —	4 30	3 50	3 80
„ VI—XI s.	5 —	6 —	6 —	7 —	3 50	3 80	3 —	3 30
„ XII—XVIII s.	3 —	4 —	4 —	5 —	2 50	2 80	2 50	2 80
Földszinti állóhely	1 —	1 —	1 —	1 —	1 —	1 —	1 —	1 —
Erkélyszék I. sor	4 —	5 —	5 —	6 —	2 50	2 70	2 50	2 70
„ II—V. sor	3 —	4 —	4 —	5 —	2 —	2 20	2 —	2 20

A helyek megjelölése	Rendes napi	Rendes előv.	Bemutató előadások napi	Bemutató előadások előv.	Mérsékelt helyárú előadások Este napi	Mérsékelt helyárú előadások Este előv.	Mérsékelt helyárú előadások Délután napi	Mérsékelt helyárú előadások Délután előv.
	HELYÁRAK							
	K f.	K f.	K f.	K f.	K f.	K f.	K f.	K f.
Erkélyszék VI—VII. s.	2 40	3 —	2 60	3 20	1 80	1 90	1 80	1 90
II. em. zárt szék I. s.	2 60	3 20	2 80	3 40	2 —	2 10	2 —	2 10
II. „ „ II. s.	2 40	3 —	2 60	3 20	1 80	1 90	1 80	1 90
II. „ „ III-IV. s.	2 20	2 80	2 40	3 —	1 60	1 70	1 60	1 70
II. em. állóhely	— 60	— 60	— 60	— 60	— 60	— 60	— 60	— 60
III. em. zárt szék I. s.	1 80	2 20	2 —	2 40	1 60	1 70	1 60	1 70
III. „ „ II. s.	1 60	2 —	1 60	2 —	1 40	1 50	1 40	1 50
III. „ „ III-V. s.	1 40	1 80	1 40	1 80	1 20	1 30	1 20	1 30
III. em. állóhely	— 40	— 40	— 40	— 40	— 40	— 40	— 40	— 40
Karzati ülés	— 60	— 70	— 60	— 70	— 60	— 60	— 60	— 60

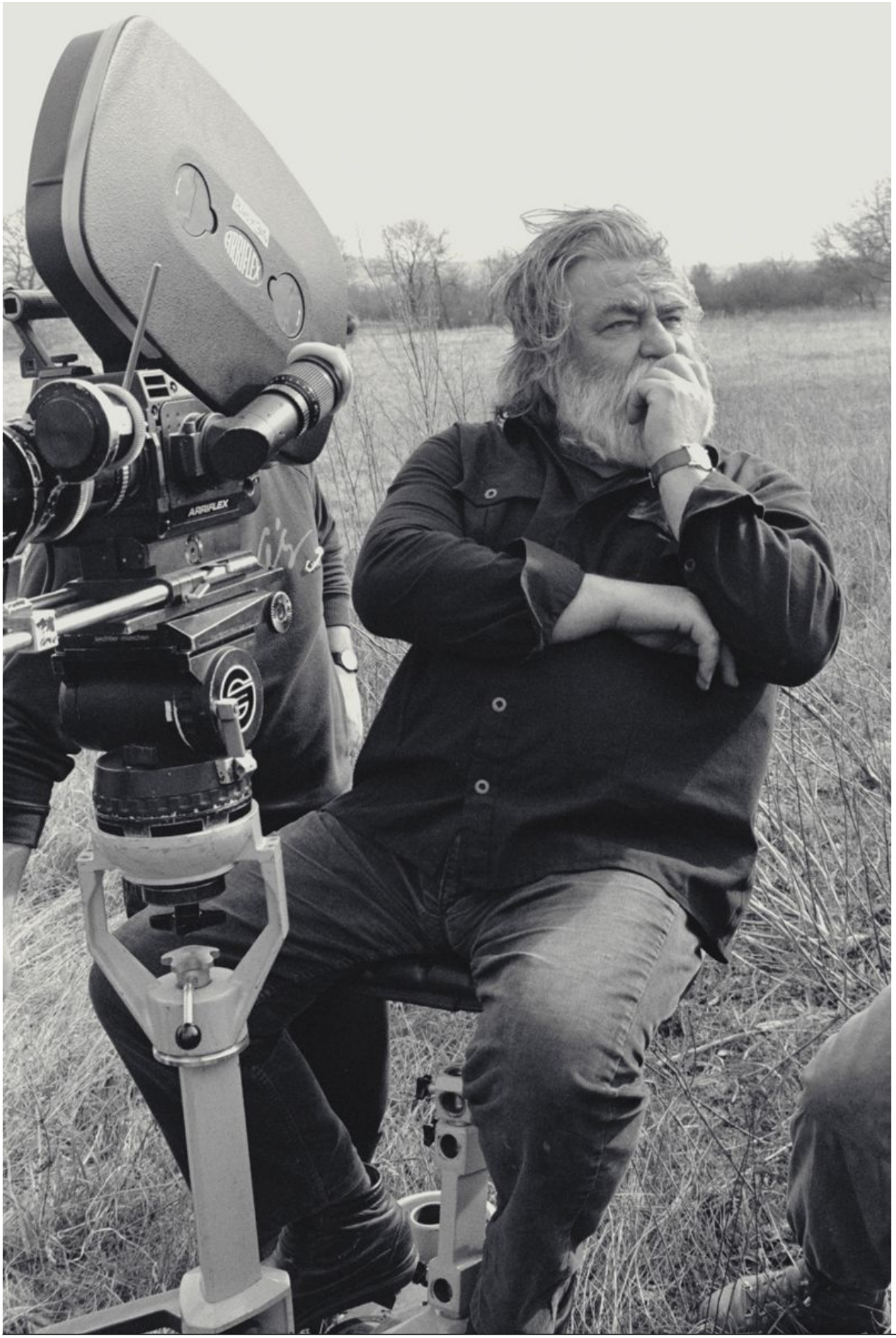
Jegyek válthatók a műsoron levő előadások bármelyikére — a fent jelzett elővételi és napi árakon és pedig az előre hirdetett előadásokra naponkint d. e. 9 órától d. u. 1 óráig és d. u. 3 órától esti 6 óráig; az az napi előadásokra d. e. 9 órától 1 óráig — és d. u. 3-tól 6-ig, továbbá **egész napon át a következő elárusító helyeken:** Bárd Ferencz és Testv. zeneműkereskedése: Kossuth Lajos-utcza 4. (Standard-palota. Telefon 6—56. és Andrássy-ut 2. Fonciére-palota. Telefon 25—13.) 2. Rózsavölgyi és Társa zeneműkereskedése Kristóf-tér 3. (Telefon 10—08.)

Esteli pénztárnyitás a szinházban 7 órakor.

Nyom. «Globus» müintézet és kiadóvállalat Budapest, Aradi-utcza 8. szám. Telefon 23—45.

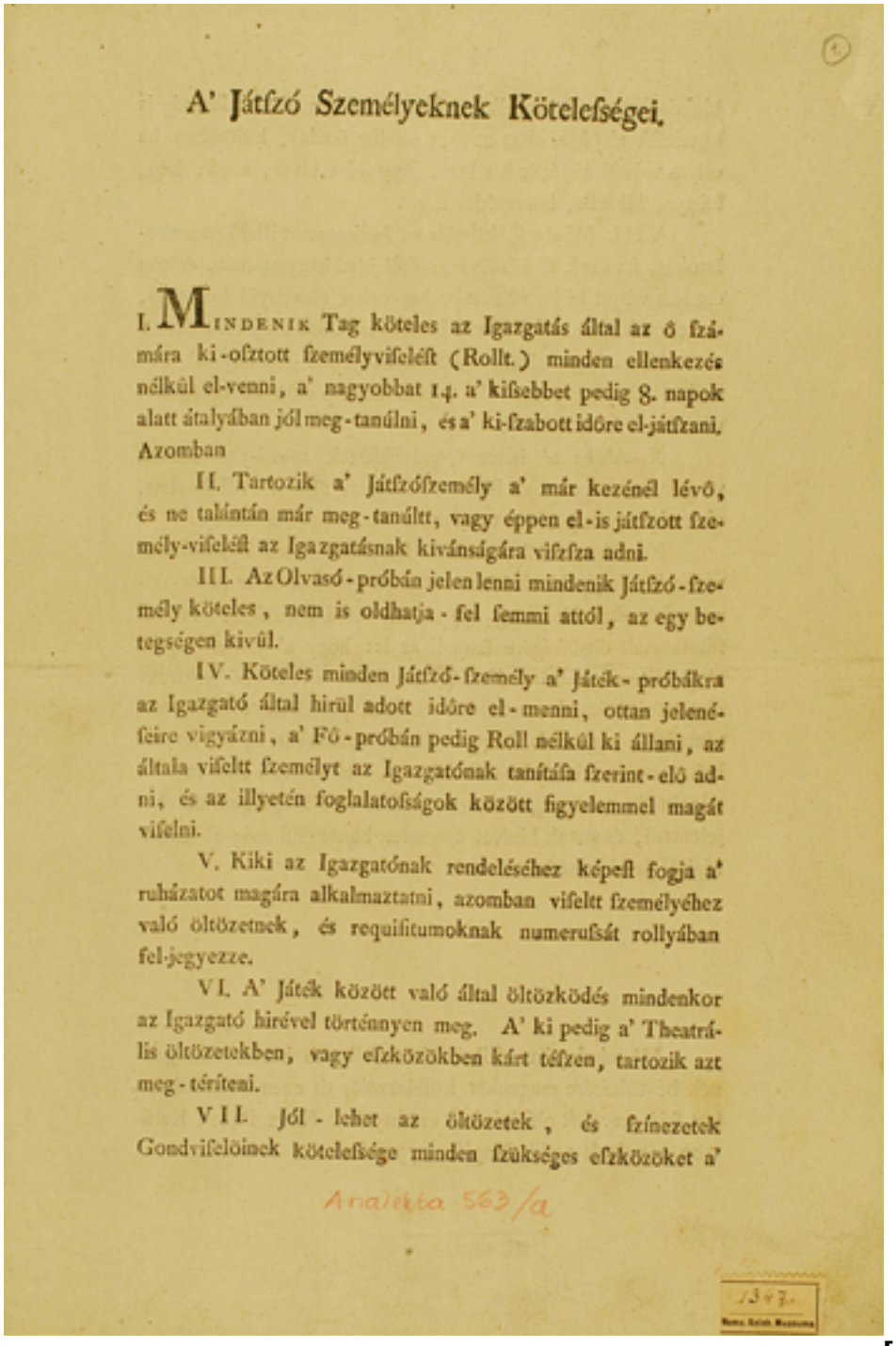
[3]18.45–19.05 Kis Domokos Dániel: Zene és kép. A Bartók és Kodály színpadi műveihez kapcsolódó látványtervek a Színháztörténeti Tárban

A két zeneszerző színpadi műveinek színháztörténeti dokumentumai: díszlet- és jelmeztervek, fényképek, színlapok és aprónyomtatványok, valamint a korabeli leírások, kritikák, nyilatkozatok alapján fölidézzük, mit láthattak a nézők a 20. század első felében. Az egyes bemutatók az alkotók egyéni művészi felfogása mellett magukon viselik a korszellem jegyeit, s megfelelnek a különböző művészeti irányzatok és a színpadtechnika adta lehetőségeknek. A jól ismert művek színpadtörténete mellett bemutatjuk a két leginkább problematikus színjátékhoz, A csodálatos mandarinhoz és a Czinka Panna balladájához kapcsolódó dokumentumokat. A korábban munkatársaink gondozásában kiadott kötetek adta, olykor szűkös technikai lehetőségeken túl az érdeklődők most láthatják az eredeti színházi terveket, fényképeket és dokumentumokat.

ARRIFLEX

[4]19.15-20.00 Kamaratárlattal adózik Sára Sándor emlékének az Országos Széchényi Könyvtár

A Sára Sándor által rendezett és fényképezett filmek standfotóival, a Krónika című dokumentumfilm-sorozat részleteivel és a róla készült portréfilmünkkel emlékezünk a rendező-operatőrre, a Nemzet Művészére. A Kutatók Éjszakáján a látogatók kézbe vehetik és belelapozhatnak a magyar filmtörténet Sára Sándor által jegyzett alkotásainak fotóalbumaiba is. Sárközy Réka történész péntek este tárlatvezetéssel és A Krónika humánuma című rövid előadásával emlékezik meg a szeptember 22-én elhunyt művészről.

A' Játſzó Személyeknek Kötelesſégei.

I. MINDENIK Tag köteles az Igazgatás által az ő ſzámára ki-oſztott ſzemélyviſeléſt (Rollt.) minden ellenkezés nélkül el-venni, a' nagyobbat 14. a' kiſsebbet pedig 8. napok alatt átalyában jól meg-tanúlni, és a' ki-ſzabott időre el-játſzani. Azomban

II. Tartozik a' Játſzóſzemély a' már kezénél lévő, és ne találtán már meg-tanúlt, vagy éppen el-is játſzott ſzemély-viſeléſt az Igazgatásnak kívánságára viſzſza adni.

III. Az Olvasó-próbán jelen lenni mindenik Játſzó-ſzemély köteles, nem is oldhatja-fel ſemmi attól, az egy betegségen kivûl.

IV. Köteles minden Játſzó-ſzemély a' Játék-próbákra az Igazgató által hirûl adott időre el-menni, ottan jelenéſeire vigyázni, a' Fő-próbán pedig Roll nélkûl ki állani, az általa viſeltt ſzemélyt az Igazgatónak tanítáſa ſzerint-elő adni, és az illyetén foglalatoſságok között figyelemmel magát viſelni.

V. Kiki az Igazgatónak rendeléséhez képeſt fogja a' ruházatot magára alkalmaztatni, azomban viſeltt ſzemélyéhez való öltözetnek, és requiſitumoknak numeruſát rollyában fel-jegyezze.

VI. A' Játék között való által öltözködés mindenkor az Igazgató hirével történnyen meg. A' ki pedig a' Theatrális öltözetekben, vagy eſzközökben kárt téſzen, tartozik azt meg-tériteni.

VII. Jól-lehet az öltözetek, és ſzínezetek Gondviſelőinek kötelesſége minden ſzükséges eſzközöket a'

Analekta 563/a

1347.

[5]20.00–20.15 Bessenyei Ágnes: „Érzékenyítő ’s szívgyengítő szomorújátékok” A Nemzeti Színház 19. századi szövegkönyvei az Országos Széchényi Könyvtárban

Az OSZK Színháztörténeti Tára őrzi a magyar Nemzeti Színház és jogelődje, az 1837-ben megnyitott

Pesti Magyar Színház (szinte) teljes szövegkönyvtárát mint a magyar kultúra páratlan kincsét. Páratlan, hiszen a szövegkönyveknek minden példánya egyedülálló, jelentős részük kézzel íródott, és a korabeli alkotók (szerzők, rendezők, súgók, színészek) bejegyzései teszik őket egyedivé. Ugyanezért azonban hatalmas kihívást jelentenek a könyvtárosnak: hogyan jelezze az egyediségüket egy formalizált és uniformizált (nyomtatott könyvekre szabott) katalogizálási rendszerben? Az előadás során az érdeklődők betekintést nyerhetnek a katalogizálás folyamatába, folytonosan változó szabályrendszerébe, és a könyvtárosi munka olvasók előtt ismeretlen hátterébe. És persze nem utolsó sorban a szövegkönyvekbe is.

[6]20.30–20.50 Sirató Ildikó: „Ismertem-e Jászai Marit?" Színház a könyvtárban. Mit gyűjtünk, s hogyan kelthető életre a régvolt színházi élmény?

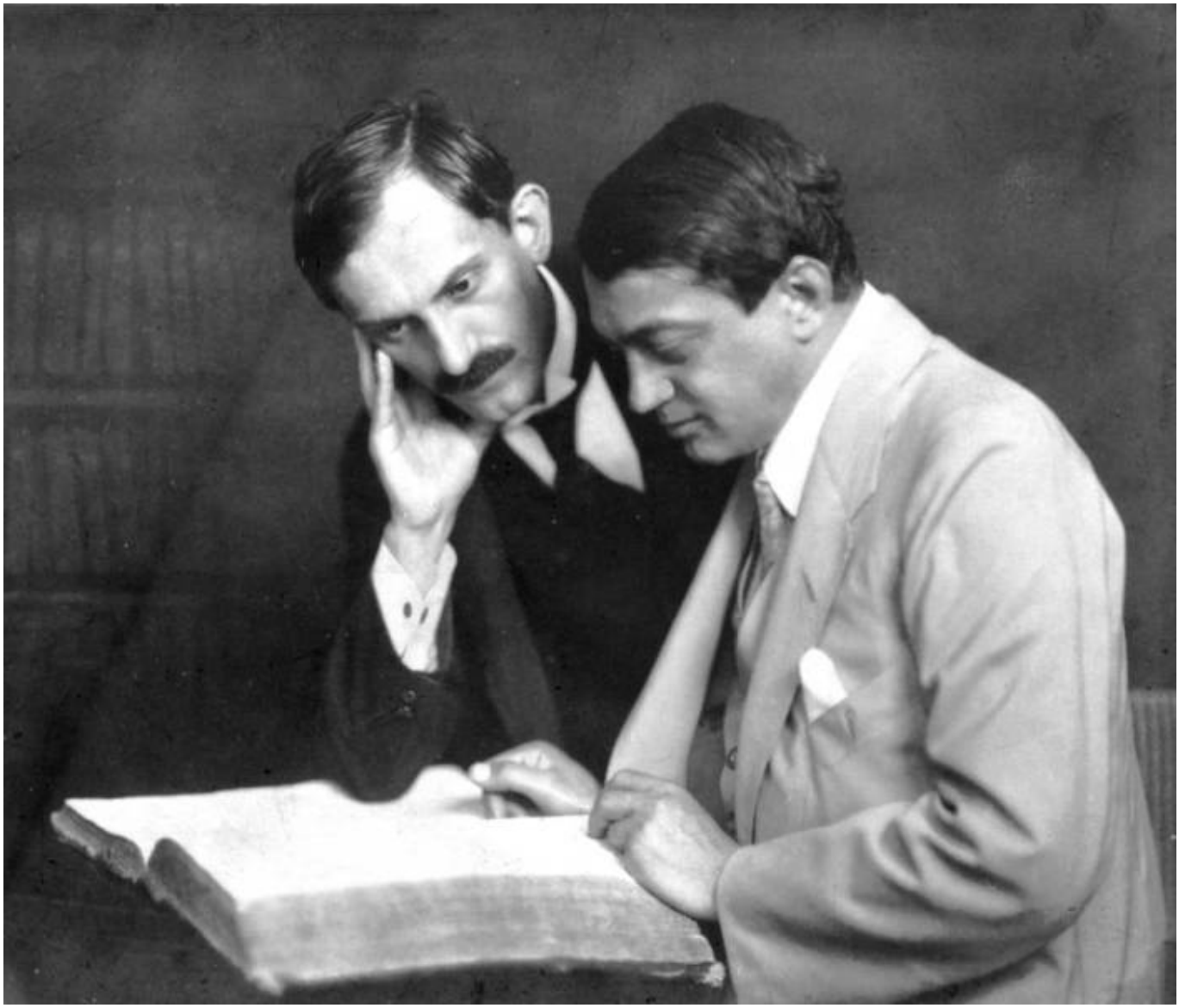
Az OSZK színháztörténeti gyűjteményének bemutatása olyan kérdések köré rendezgetve, mint: mi marad a színjátékból, mi marad a színész után az utókornak? Honnan tudjuk, ki és mit hogyan rendezett Pest-Buda vagy Kolozsvár régi színpadain? Hogyan működik a színháztörténész emlékezete? Ismerte-e a mai kutató-oktató Jászai Marit? Mi marad utánunk? A színháztörténet dokumentumainak könyvtári földolgozása és rendezése, katalógusok és digitalizálás? Járjunk-e könyvtárba, múzeumba, ha a színházat szeretjük?

A Kézirattár programjai

17.30–18.00: Rózsafalvi Zsuzsanna: „Rohanó vonatomból/ Néha félve kinézek."

A Kutatók Éjszakája rendezvénysorozata keretében megtekinthetik Ady Endre életútja, pályája fontos állomásaihoz köthető helyeit s egyúttal a belső útkeresés, identitásformálódás csomópontjait is felidéző kéziratos Önéletrajzát. E szöveg kapcsán az Ady-hagyaték dokumentumai közül válogatva, eredetiben és digitális másolatban mutatunk fontos iratokat, melyek az Értől az óceánig tartó utazás fontos vagy érdekes darabjai. Érmindszent, Zilah, Debrecen, Budapest, Nagyvárad, Párizs, Velence, Róma, Monaco, Reinfeld elevenedik meg megírt képeslapokon és üzeneteken, fotókon, műveken keresztül. E helyszínekről Ady tartalmilag és formailag is izgalmas levelekben és képeslapokon

tudósította barátait, beszámolva hogylétéről és aktuális alkotásairól. A helyek bejárásának, belakásának folyamata inspirálta költészetét és alkotásait is, de egyúttal a modern ember létmódjának is sajátja.

[7]18.30–19.00: Visy Beatrix: Utazás a Kézirattárba

A Kutatók Éjszakáján az Ady Endréről készült fotográfiák között kalandozunk. A fényképek által megállított pillanatokra, kimerevített helyszínekre fókuszálunk. Nagyításaink és élesítéseink során bepillantást nyerünk a költő fennmaradt fényképeiről, a korabeli képkészítési szokásokról, alkalmakról, az akkor divatos beállítások jegyeiről, Ady fényképezkedéshez való viszonyáról. Mindezeken keresztül a fotók azonosítási, datálási kutatói munkájába is betekinthetnek az érdeklődők.

Legyen Ön is gyűjteményi gyakornok! Interaktív játék és „szelfizgetés” Adyval a résztvevők számára.

A kézirattári programok az NKA támogatásával valósulnak meg. A programok regisztrációkötelesek a Kutatók Éjszakája [8] oldalán.

A rendezvény képes beszámolója [9]
2019/09/27 - 13:56

Forrás webcím: https://oszk.hu/rendezvenyek/kutatok-ejszakaja-2019

Hivatkozások:

[1] https://oszk.hu/sites/default/files/Ady%202.jpg
[2] https://oszk.hu/sites/default/files/Ki%C3%A1ll%C3%ADt%C3%A1s%203.jpg
[3] https://oszk.hu/sites/default/files/J%C3%A1szai%201_0.jpg
[4] https://oszk.hu/sites/default/files/Sara_Sandor_Konyortelen_idok_forgatasa_kozben.jpg
[5] https://oszk.hu/sites/default/files/szinjatszo_alkotmany_1792_0.jpg
[6] https://oszk.hu/sites/default/files/Ady%201.jpg
[7] https://oszk.hu/sites/default/files/Sz%C3%A9kely_Ady_Babits_-_B-1.jpg
[8] http://www.kutatokejszakaja.hu
[9] https://indafoto.hu/nemzetikonyvtar/kutatok_ejszakaja_az_oszkban_2
[10] https://oszk.hu/category/foszotar-es-pozicionalo/hirek
[11] https://oszk.hu/category/foszotar-es-pozicionalo/rendezvenyek